

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

ПОВРЕМЕНИ СПИС ЗА СЛОВЕНСКУ ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

Уређивачки одбор:

др *Алексић Радомир*, др *Грицаић Ирена*, др *Коларич Рудолф*, др *Конески Блаже*,
др *Павловић Миливој*, др *Стевановић Михаило*, др *Храсиће Мајке*

Главни уредник
М. СТЕВАНОВИЋ

XXV књ.

БЕОГРАД
1961—1962

ТРЕЋИ КОНГРЕС САВЕЗА СЛАВИСТИЧКИХ ДРУШТАВА ФНРЈ
(18. IX—23. IX 1961, Љубљана)

Конгрес је 18. IX 1961. у 18 часова отворио председник Савеза славистичких друштава ФНРЈ и Југословенског славистичког комитета проф. др Братко Крефт. Поред делегата отварању су присуствовали између осталих и др Хели Модиц, потпредседник Народне скупштине НР Словеније, др Јожа Вилфан, потпредседник Извршног већа НР Словеније, Франце Кимовец, потпредседник Главног одбора Социјалистичког савеза радног народа Словеније, др Јосип Видмар, председник Словеначке академије наука и уметности и др. Конгрес су поздравили потпредседник др Ј. Вилфан и Никола Баничевић, представник Савезног завода за школство. Пошто је Конгрес минутом ћутања одао пошту преминулом проф. дру Александру Белићу, проф. др Братко Крефт говорио је о славистици и нашој стварности.

Конгрес је радио у пленуму и у три секције: књижевноисторијској, лингвистичкој и педагошкој. Одржано је преко стотину реферата и предавања. Њихов квалитет и врло жива дискусија допринели су успеху овог доиста раднога конгреса.

У лингвистичкој секцији и у пленуму одржани су реферати и предавања из области српскохрватског, словеначког, македонског, руског и чешког језика, а такође и из опште лингвистике.

Српскохрватски језик. Из фонетике су били радови дра Васа Томановића (О важности проучавања експресивне фонетике) и дра Асима Пецца (Редукција звучности на крају речи у српскохрватском језику). Из акцентологије је био рад дра Људевита Јонкеа (Акцентска проблематика хрваткосрпског књижевног језика). Несумњиво најзначајнији из српскохрватске синтаксе био је рад дра Михаила Стевановића (Глаголски род и питања у вези с њим). У дискусији су истакнуте значајне новине које уноси М. Стевановић у тумачење

овога питања. Синтакси су још посвећени и радови Ђорђа Рашовића (О појму времена у лингвистици) и Миодрага Лалевића (Питање појма реченице). Савременом књижевном језику посвећени су радови дра Златка Винца (Норме савременог хрватско-српског књижевног језика) и Стјепана Бабића (Неутрализација придјева у хрватском или српском књижевном језику). О дијалектологији расправљају радови дра Јована Вуковића (Наш рад на националним и општесловенском дијалектолошком атласу); дра Павла Ивића (Актуелни проблеми српскохрватске дијалектологије), рад у исто време синтетичан и с оригиналним тумачењима; дра Жарка Муљачића (два рада: 1) Савремена дијалектологија и етимологија и 2) О имену града Дубровника), дра Берислава М. Николића (Прилог проучавању порекла шумадијско-војвођанског дијалекта); дра Далибора Брозовића (О реконструкцији предмиграционог мозаика хрватско-српских дијалеката); Луке Вујовића (Је ли постојао јужни екавски говор у Црној Гори и северној Албанији); Душана Достанића (Бокељска варијанта источнохерцеговачког дијалекта). Историји језика посвећени су радови дра Јосипа Вране (Западно подручје ћирилице у 12. и 13. стољећу); Бранка Полића (Осврт на језик Тита Брезовачког у дјелу „Матијаш Грабанџијаш дијак“) и Херте Куне (Дјела босанских фрањеваца с гледишта историјске дијалектологије). Из ономастике били су радови дра Мата Храста (Властито име код Југославена) и дра Божидара Финке (Лексички проблеми у топономастици).

Словеначки језик. О проблемима књижевног језика говорили су др Антон Бајец (Slovenski književni jezik); Јоже Топоришич (Povojno raziskovanje slov. knjiž. jezika in njegove naloge) и Бреда Погорелец (Uvrstitev: veznika v sistem besednih kategorij). О проблемима историје језика говорио је др Рудолф Коларич (Problematika historičnega raziskovanja slovenščine). О проблемима лексикографије говорио је Божо Водушек (O leksikografskem ugotavljanju in urejanju).

Македонски језик. Из проблематике књижевног језика били су радови дра Раде Угринове (За некои стилски особености в употребата на членот во македонскиот јазик); Тодора Димитровског и Гана Тодоровског (Проблеми на преведуванието на поезијата и прозата на македонски јазик). Један од

најбољих познавалаца македонске дијалектологије, др Божо Видоески, у своме предавању „Некои проблеми от македонската диалектологија“ дао је, између осталог, сигурну и прецизну класификацију македонских говора.

Руски језик. Најпре ваља поменути надахнуто предавање дра Милосава Бабовића „О положају руског језика у нашим школама и значење његовог изучавања“. О проблемима русистике говорили су још и Богдан Терзић (Питање формирања источнословенских књиж. језика у светлости савремене науке) и Франц Јакопин (Vprašanje norme v sodobnem ruskem knjiž. jeziku).

Чешки језик. Стојанка Поповић одржала је реферат „Резултати испитивања говора чешког насеља Нова Вес“.

Ойшџа лингвистџика. Док је предавање дра Милке Ивић „Данашњи правци рада у лингвистици“ у ствари било надахнуто, на махове песничко излагање о структурализму, дотле је др Мирослав Кравар (Актуелни проблеми савремене лингвистике) дао приказ свих важнијих савремених појава у лингвистици.

И у остале две секције одржан је велики број предавања и реферата. Свакако треба истаћи предавање дра Јосипа Видмара „Smisel naše književnosti“. Обележено је, сем тога, неколико јубилеја. Тако да је др Драгољуб Павловић говорио о Доситеју Обрадовићу, Душко Роксандић о стогодишњици хрватског и српског позоришта, др Харалампије Поленаковиќ о Зборнику Миладиноваца.

На последњој пленарној седници усвојени су закључци и изабрана нова управа с председником проф. дром Димитри Митревом.

Осим радног дела Конгреса, било је и неколико свечаности. Најпре, 18. IX 1961. отворена је изложба дела словеначких слависта. Затим, пошто су 20. IX 1961. у пленуму говорили др Братко Крефт одру Францу Кидричу, др Франце Томшич одру Рајку Нахтигалу и др Тине Логар одру Франу Рамовшу, делегати су присуствовали свечаном откривању споменика овој тројници знаменитих словеначких и југословенских слависта: Кидричу, Нахтигалу и Рамовшу. Откривању споменика присуствовали су, између осталих, и Едвард Кардељ, потпредседник Савезног извршног већа, Борис Крајгер, председник Извршног већа НР Словеније, др Хели Модиц, потпредседник Народне скупштине НР Словеније, др Јожа Вилфан, потпредседник Извршног већа НР Словеније, др Јосип Видмар, председник Слове-

начке академије наука и уметности и други. Споменике, који су постављени пред Народном и универзитетском библиотеком, израдио је вајар Борис Калин а открио их је др Јосип Видмар. Затим, 20. IX 1961. увече председник Извршног већа НР Словеније Борис Крајгер приредио је пријем за учеснике Конгреса. Пријему су присуствовали и другови Едвард Кардељ, др Хели Модич, др Јожа Вилфан, Вл. Мајхен, др Јосип Видмар и др. Даље, 22. IX 1961. учесници Конгреса посетили су Педагошки музеј у Љубљани. Најзад, пошто је 22. IX 1961. завршен рад и у пленуму и у секцијама, гостољубиви словеначки домаћини организовали су 23. IX 1961. излет у Марибор.

Берислав М. Николић